

MESTO KOŠICE

Materiál na zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Košiciach

Názov materiálu	Memorandum o porozumení medzi mestom Košice a Úradom vysokého komisára OSN pre utečencov - UNHCR	
Predkladá	Mgr. Lucia Gurbál'ová, námestníčka primátora	
Spracovateľ	Oddelenie sociálnych vecí Referát Centrum podpory cudzincom	
Dátum zasadnutia	24.04.2025	
Číslo spisu	MK/A/2025/14785	
Uznesenie	MZ	MR

Návrh na uznesenie Mestského zastupiteľstva v Košiciach

Mestské zastupiteľstvo v Košiciach podľa § 11 ods. 4 písm. h) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a § 10 ods. 3 písm. h) zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov

s c h v a ľ u j e

Memorandum o porozumení medzi Mestom Košice a Úradom vysokého komisára OSN pre utečencov podľa predloženého návrhu po dobu 3 rokov.

Dôvodová správa

Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov bol Valným zhromaždením OSN zriadený v roku 1951 a je jedinou agentúrou OSN, ktorej primárnym mandátom je ochrana a hľadanie riešení pre nútené vysídlené osoby a osoby bez štátnej príslušnosti.

Na Slovensku bola jeho prvá národná kancelária zriadená v roku 1994, a to podpisom Dohody medzi Vládou SR a UNHCR. Do roku 2012 pôsobilo UNHCR na Slovensku prostredníctvom národnej kancelárie so sídlom v Bratislave a od roku 2013 bola kancelária integrovaná do štruktúry Zastupiteľského úradu UNHCR pre Strednú Európu v Budapešti. Ako reakciu na prílev utečencov a utečieniek z Ukrajiny v roku 2022 zriadilo UNHCR na pozvanie Vlády SR opätovne národnú kanceláriu v Bratislave, rovnako ako aj terénnu kanceláriu v Košiciach.

Na Slovensku UNHCR podporuje koordináciu reakcie na utečeneckú krízu, poskytuje ochranu, život zachraňujúcu finančnú pomoc, podporuje partnerov a poskytuje ďalšiu podporu, ktorá je v súlade s úsilím Vlády Slovenskej republiky. Na národnej úrovni je úloha UNHCR zakotvená aj legislatívne, a to v zákone č.480/2002 Z.z. o azyle.

Spolupráca medzi mestom a UNHCR sa začala bezprostredne po vypuknutí vojnového konfliktu na Ukrajine. UNHCR prostredníctvom svojho partnera Slovenskej humanitnej rady poskytovalo služby v Centre prvého kontaktu a neskôr Tranzitnom centre pri Železničnej stanici v Košiciach, a to prostredníctvom bezpečného miesta Blue Dot, kde bol zriadený informačný bod a registračné miesto UNHCR na finančnú pomoc utečencom. Po zatvorení tranzitného centra boli aktivity Blue Dot-u presunuté do budovy mesta na Hlavnej 68 v Košiciach.

Mesto Košice sa pravidelne zúčastňuje pravidelných Koordinačných fór pre utečencov, ktoré UNHCR spoluorganizuje s okresným úradom v Košiciach. Rovnako je UNHCR súčasťou stretnutí a aktivít organizovaných mestom. V roku 2024, po konzultácii s mestom Košice, podporilo UNHCR rekonštrukciu priestoroch a zabezpečilo zariadenie pre spoločný priestor v rámci Centra voľného času na Popradskej ulici, ktoré je bezplatne dostupné pre lokálnych partnerov pre organizovanie stretnutí alebo komunitných aktivít. Priestor bol primátorom mesta Košice pánom Jaroslavom Polačekom a vedúcou UNHCR terénnej kancelárie v Košiciach pani Oanou Curtiss inaugurovaný dňa 3.apríla 2024 pri príležitosti podpisu prvého Memoranda o porozumení medzi UNHCR a mestom Košice, a to na obdobie trvanie jedného roka.

Po podpise memoranda pokračovala spolupráca medzi mestom Košice a UNHCR pri organizovaní spoločných koordinačných stretnutí k téme ubytovania, ktoré boli nevyhnutné s ohľadom na legislatívne zmeny súvisiace s podporou ubytovania pre utečencov z Ukrajiny v júli 2024. Koncom roka 2024 oslovilo UNHCR mesto Košice s ponukou materiálnej podpory v podobe ďalšej rekonštrukcie. Po podrobnom zvážení situácie a potrieb utečencov a aj v súvislosti s uzatvorením tranzitného centra na stanici, kde bolo núdzové bývanie dostupné sa mesto a UNHCR dohodli na podpore vytvorenia bezpečného miesta, a to v budove vo vlastníctve mesta Košice, ktoré ma v prenájme Gréckokatolícka eparchiálna charita v Košiciach, konkrétne v Dóme Sv. Lazara. Táto spolupráca je unikátnych príkladom spojenia síl samosprávy, medzinárodnej organizácie a miestnej organizácie pri adresovaní potrieb utečencov.

Mesto Košice sú zároveň súčasťou iniciatívy Únie miest Slovenska za podpory UNHCR pri tranzícii Blue Dotov do tzv. Siete podporných centier, ktorá ponesie spoločnú značku a s ňou spojené výhody ako napr. koordinácia aktivít, zapojenie sa do výziev, fundraising a v neposlednej miere aj poskytovanie služieb utečencom v súlade s medzinárodnými štandardami.

Vzhľadom na pretrvávajúci konflikt na území Ukrajiny a fakt, že počet osôb žiadajúcich o dočasné útočisko na Slovensku naďalej stúpa ostáva spolupráca mesta s medzinárodnou organizáciou pôsobiace na jej území jednou z priorít pri adresovaní potrieb utečencov, a to nielen následne po ich príchode do mesta ale aj počas obdobia ich integrácii. Na ďalšie prehĺbenie spolupráce a využívanie celého spektra možností spolupráce, ktoré partnerstvo s UNHCR ponúka je potrebné predĺženie aktuálne platného memoranda a to na obdobie ďalších troch rokov.

Záver

Mesto Košice za posledné roky (od vypuknutia vojny na Ukrajine) zastáva dôležitú koordinačnú úlohu v integrácii cudzincov žijúcich na území mesta Košice. Aj vďaka partnerstvu z nadnárodnými organizáciami dokážeme vytvárať podmienky na integráciu cudzincov, ktorí chcú v našom meste zostať a stať sa plnohodnotným občanom mesta. Vzhľadom na pretrvávajúcu ukrajinskú tému a partnerstvo s ukrajinskými mestami Užhorod a Charkov (máme podpísané dohodu o spolupráci), a vzhľadom na európsku prioritu podpory utečencov z Ukrajiny, odporúčame predĺžiť túto spoluprácu, ktorá bola schválená Mestskými zastupiteľstvom mesta Košice dňa 12.03.2024 uznesením č. 370.

Z vyššie uvedených dôvodov považujeme spoluprácu s UNHCR v oblasti integrácie cudzincov v Slovenskej republike a pomoci utečencom za mimoriadne dôležité a hodné podpory mesta, rešpektujúc aj skutočnosť, že táto spolupráca výrazne dopĺňa aj našu existujúcu spoluprácu s inými organizáciami a samosprávami. Medzinárodne uznávaná expertíza UNHCR v riešení otázok cudzincov, jej sídlo v meste Košice a pôsobenie jej diplomatických pracovníkov je bezpochyby prínosom aj pre mesto Košice.

Príloha

Memorandum o porozumení medzi mestom Košice a UNHCR (Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov)

V Košiciach, 24.03.2025

Spracovala: Mgr. Adriana Čurajová